

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี
เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส
อำเภovanรนิวาส จังหวัดสกลนคร

Development of School Curriculum of the Musical Substance Group
Entitled “Ponglang (Xylophone) - the Folk Musical Instrument”

for Mathayom Suksa 1, of Mathayom Wanon Niwat School,
Wanon Niwat District, Sakon Nakhon Province

ผู้วิจัย นายจันทน์ สีสถาน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร บุญไช้

Researcher : Mr. Chamnong Seesathan; Thesis Advisor : (1) Asst. Prof. Dr. Prayoon Boonchai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร 2) ประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 37 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามด้านความต้องการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรสถานศึกษา แบบแผนการวิจัยใช้แบบ One Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test ชนิด Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตรเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_1/E_2 เท่ากับ 83.38/81.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวัดเจตคติหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง พบว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$)

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to develop the school curriculum of the musical substance group entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument” for Mathayom Suksa 1, of Mathayom Wanon Niwat School, Wanon Niwat District, Sakon Nakhon Province, 2) to evaluate the developed school curriculum on the basis of the efficiency criteria of 80/80, 3) to compare the students’ achievements gained before and after they had learnt through the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”, 4) to investigate the students’ attitude toward the learning through the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”.

Purposively selected, the subjects used in this study consisted of 37 Mathayom Suksa 1 students of classroom 1/3 who enrolled in the second semester of 2010 academic year at Mathayom Wanon Niwat School, Sakon Nakhon Province. The instruments used were the questionnaire to survey the demands for the production of the school; 10 learning plans for the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”; 30 item – achievement test; and the questionnaire to measure to measure the students’ attitude learning through the school curriculum. One Group Pretest–Posttest Design was adopted in this study. The statistics used for data analysis were t-test (Dependent Samples) and mean.

The study found the following results:

1. The evaluation of the developed school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”, together with its handbook, had its suitability at the high level.
2. The efficiency of the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument” was 83.38/81.71 which was higher than the set criteria of 80/80.
3. A after the students had learnt through the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”, their achievement was statistically higher than that of before at .01 level of significance.
4. After the students had learnt through the school curriculum entitled “*Ponglang* (Xylophone) – the Folk Musical Instrument”, their positive attitude toward learning was at the good level ($\bar{x} = 4.46$).

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง เป็นสิ่งบันเทิงทางใจของมนุษย์ และยังสามารถจรรโลงจิตใจมนุษย์ได้ด้วย เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ตั้งแต่สมัยอดีตจนกลายเป็นวัฒนธรรม ประจำชาติไทย เป็นสมบัติอันล้ำค่าของไทย (เกียรติยศ หนึ่งคำมี, 2545, หน้า 1-7) ดนตรีพื้นเมืองเป็น ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่คนไทยทุกคนพึงบำรุงรักษาไว้ให้คง อยู่คู่กับความเป็นไทย ท่ามกลางกระแสคลื่นวัฒนธรรม ต่างชาติ ที่เผยแพร่เข้ามาสู่เยาวชนสังคมไทย จนอาจทำให้ หลงลืมศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทยไปได้ และหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี ซึ่งประกอบด้วย 2 มาตรฐาน กล่าวถึงความเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่าง สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1-3)

โปงลางเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชาวอีสาน เป็นเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเภทเครื่องดี แต่ยังมีลักษณะที่พิเศษโดดเด่นไปกว่าเครื่องดีชนิดอื่น กล่าวคือ เป็นเครื่องดีที่สามารถตีเป็นทำนอง และจังหวะ ไปพร้อมกันได้หรือที่เรียกว่า Melody Percussion ซึ่งหมายถึง เครื่องดนตรีที่เกิดเสียงด้วยการใช้ค้อนเคาะลงบนสาย ลวดซิง แผ่นไม้ หรือแผ่นโลหะให้เกิดเสียงเป็นท่วงทำนอง และจังหวะไปพร้อมกันอย่างเหมาะสม ซึ่งโปงลางมีต้น กำเนิดในไร่นากลางป่ากลางดง สมัยร้อยกว่าปีมาแล้ว ท้องถิ่นอีสานยังมีป่าดงดิบหนาที่บ มีสัตว์ป่าจำพวก ช้าง เสือ หมูป่า และนกหนูต่างๆ อาศัยจำนวนมาก ชาวบ้าน ต่างบุกร้างดงพงสร้างบริเวณที่ลุ่มกลางป่าให้เป็นไร่เป็น นา ปลูกข้าวหรือพืชพรรณต่างๆ ตามอัธยาศัยพอพืช พรรณเหล่านั้นงอกงามจนเก็บเกี่ยว สัตว์ป่าจำพวกช้างป่า หมูป่า มักจะยกฝูงลงมาเก็บกินเสียก่อนผู้คน ซึ่งใน สมัยก่อนนั้นชาวไร่ชาวนามีอาวุธประจำกาย คือ มีด หอก

หรือดาบ เท่านั้น ไม่อาจสู้รบตีกับฝูงช้างป่าได้ จึงต้อง ใช้วิธีข่มขวัญขับไล่ฝูงสัตว์ที่ลงมากินพืชผลด้วยเสียงเคาะ มีด เคาะไม้ และเคาะท่อนโลหะต่างๆ ดังนั้นชาวไร่ชาวนา จึงไปตัดท่อนไม้เนื้อแข็งขนาดเท่าลำแขนมาผูกเชือกแขวน ไว้ขนาดต่างๆ กัน เมื่อฝูงสัตว์ลงมากินพืชพรรณ คนที่เห็น ฝูงสัตว์ก็จะเคาะไม้เนื้อไล่สัตว์ ชาวนาในระต่อมอื่นๆ ก็ เคาะรับกันเป็นทอดๆ ให้เกิดเสียงดังอีกที จากเสียงของ ท่อนไม้ขนาดต่างๆ กันนี่เอง ที่دلใจให้ชาวนามีใจรักทาง ดนตรี เกิดความคิดประดิษฐ์เครื่องดนตรีจากท่อนไม้ขนาด ต่างๆ กัน นำมาร้อยเชือกเข้าเป็นผืนเดียวกัน ให้สามารถ บรรเลงเป็นทำนองเพลงได้โดยอาศัยแคนที่มีมาแต่โบราณ เป็นหลักการในการเทียบเสียงดนตรี นอกจากนี้ เป็ลื่อง ฉายรัศมีรัศมี (2540, อ้างถึงใน สุกิจ พลประถม, 2538, หน้า 119-129) ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน) ปีพุทธศักราช 2529 ได้กล่าวถึงประวัติ ความเป็นมาของเครื่องดนตรีโปงลางว่ามีวิวัฒนาการมา จากโปงลาง และขอลอ โดยกล่าวถึงโปงลางมีใช้กันอยู่ 2 ชนิด คือ ชนิดแรกเป็นโปงขนาดใหญ่ทำจากไม้เนื้อแข็งเจาะ ตรงกลางให้กลวงใช้กระทุ้งตี เพื่อเป็นสัญญาณบอกเวลา โปงชนิดนี้จะพบเห็นอยู่ทั่วไปตามวัดโบราณในภาคอีสาน ส่วนโปงอีกชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกว่าหมากโปง เป็นอุปกรณ์ ที่ใช้แขวนคอวัวควาย เพื่อเป็นเครื่องสัญญาณเตือนให้ เจ้าของทราบว้าวควายของตนนั้นอยู่ที่ใด สำหรับขอลอ เป็นอุปกรณ์ที่ทำมาจากปล้องไม้ไผ่ เจาะด้านข้างเป็นช่อง เพื่อให้เสียงดังกังวาน หรืออาจใช้ไม้เนื้อแข็งตัดเป็นท่อนๆ ก็ได้ ขอลอ นี้จะแขวนไว้ตามถียงนา เพื่อใช้เคาะหรือตีใน เวลากลางคืนเป็นสัญญาณบอกว่ามีคนอยู่ นอกจากนี้ยังใช้ เป็นสัญญาณในการบอกเหตุถ้ามีโจรมาปล้น หรือผู้ใด เจ็บป่วยกะทันหัน เพื่อแจ้งให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ทราบ และมาช่วยเหลือกัน สำหรับโปงลางที่เป็นเครื่องดนตรีนั้น กล่าวได้ว่าเสียงของโปงลางได้แนวคิดมาจากเสียงของโปง ส่วนลักษณะรูปร่างของโปงลางได้แนวคิดมาจากขอลอ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เรียกว่าโปงลางในภายหลัง จึงเป็น เครื่องดนตรีพื้นเมืองที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อีสาน ซึ่งนับวันที่เยาวชนรุ่นใหม่จะสนใจน้อยลงไปเรื่อยๆ ท่ามกลางกระแสไหลบ่าของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา แทรกซึมไปยังท้องถิ่นต่างๆ อย่างรวดเร็ว การสร้างกล

ยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านกระแสวัฒนธรรมภายนอก เพื่อให้ดนตรีพื้นเมืองโปงลางดำรงอยู่ได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องหาวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำดนตรีพื้นเมืองโปงลางมาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา เพราะปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นเมืองโปงลางใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้สถานศึกษาจึงควรเร่งพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะดนตรีพื้นเมืองขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชนนั้นโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพได้

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ในส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่มีความหมายกับผู้เรียน โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ทำให้ผู้เรียนรัก ภาคภูมิใจและเกิดความหวงแหนศิลปะประจำถิ่นที่เกิดจากภูมิปัญญา ของคนในท้องถิ่นของตนสามารถอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองประเภทโปงลาง เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบรรจุในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น อย่างจริงจังและยั่งยืน รักการอนุรักษ์ รักการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ มีความสามารถนำเอาความรู้ทางเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม พัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส ขึ้นเพื่อเป็นการสืบสานและดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

2. เพื่อประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น

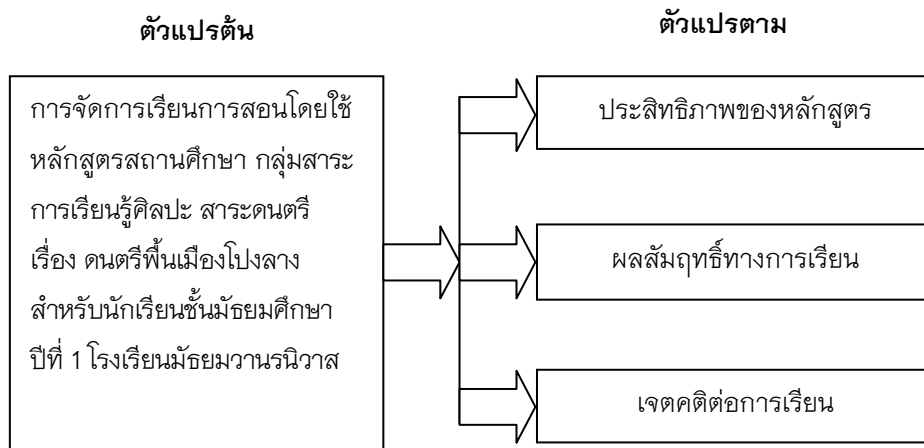
2.1 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 ศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบผลการนำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองสอนด้วยตนเอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากปรับปรุงแล้ว ใช้เวลาสอน 20 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลองมี ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ดำเนินการทดลอง
  - 2.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ และพร้อมใช้งาน
  - 2.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 10 แผน ในเวลาเรียนปกติ
  - 2.3 การวัดผล ใช้วิธีการสังเกต ประเมินจากใบงานและการปฏิบัติระหว่างเรียน เพื่อเป็นคะแนนในการเรียนการสอน
3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง

4. นำคะแนนจากใบงานและคะแนนการปฏิบัติระหว่างเรียนมาเปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ 80/80
5. นำคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบโดยทดสอบด้วยการหาค่าที่ (t-test) ชนิด Dependent Samples
6. นำคะแนนจากแบบวัดเจตคติมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ คือ ในระดับมากขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่ (t-test ชนิด Dependent Samples)
3. หาค่าเฉลี่ยเจตคติหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้กับหลังใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวชิราวุธ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดสกลนคร ประสิทธิภาพโดยการทดสอบค่าที่ (t-test ชนิด Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง โดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมิน 15 รายการ คือ ความนำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการ จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียน สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลางที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_1/E_2 เท่ากับ 83.38/86.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวัดเจตคติหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง พบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง บรรจุไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพราะผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรนี้เป็นอย่างดีแล้ว

1.2 ในการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ จะต้องจัดเตรียมห้องฝึกปฏิบัติดนตรีที่มีอุปกรณ์ช่วยฝึกทักษะทางดนตรี ให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านดนตรีเป็นวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เช่น เรื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน และดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เป็นต้น

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 ควรใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก และเจตคติของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2538). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสมิโนเพรส.
- เรณู โกศินานนท์. (2535). *การแสดงผลงานในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุกิจ พลประถม. (2538). *ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (The Northeastern Folk Music)*. อุตรธานี: คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- อมรา กล้าเจริญ. (2531). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร